

Teie 21.01.2018

Alo Ervin

Meie 5.02.2018 nr 9-9/18/34-2

Vastuskiri

Austatud Alo Ervin

Riigikontrolör Alar Karis palus Teile edasi anda tänusõnad kirja eest, mis käsitleb Rail Balticu raudteeühenduse arendamise erinevaid aspekte. Riigikontrolöri ülesandel vastan Teile tema nimel küsimuste kaupa.

1. Kas Eesti Vabariik kavatseb Rail Balticu rajada ka juhul, kui selgub, et tegu ei ole sotsiaalmajanduslikult tasuva projektiga?

Küsimusele vastamine ei ole Riigikontrolli pädevuses. Eesti Vabariigi põhiseaduse kohaselt on Riigikontroll oma tegevuses sõltumatu majanduskontrolli teostav riigiorgan. Rail Balticu raudtee rajamise või rajamata jätmise otsus ei ole Riigikontrolli teha.

Riigikogu ratifitseeris Eesti, Leedu ja Läti valitsuse Rail Balticu raudteeühenduse arendamise kokkuleppe 19. juunil 2017. Kokkuleppe ratifitseerimisega võttis Eesti riik rahvusvahelise kohustuse Läti ja Leedu ees rajada Eesti territooriumile Rail Balticu raudtee aastaks 2025 ning võimaldada sellel raudteeliiklus aastast 2026. Samasuguse kohustuse võtsid Leedu ja Läti Eesti ees.

Riigikontroll koostas 2017. aasta kevadel ülevaate Eesti, Leedu ja Läti valitsuse Rail Balticu raudteeühenduse arendamise kokkuleppe kohta¹. Ülevaates tõi Riigikontroll välja lepingu ratifitseerimisega kaasnevad kohustused ja riskid, sh Rail Balticu projekti rahastamise võimaliku vähenemise kohta. Riigikogu, kelle käes on Eestis kõrgeim seadusandlik võim, saab otsustada, kas ja kui palju Rail Balticu projekti elluviimiseks riigieelarve menetlemise protsessis raha eraldatakse.

2. Kas Eesti Vabariik on arvestanud võimalusega, et ELi kaasrahastus Rail Balticu projektile nõutakse tagasi osaliselt või tervenisti?

2017. aasta kevadel avaldatud ülevaates analüüsis Riigikontroll Rail Balticu projekti rahastamisega seotud riske, sh võimalust, et Euroopa Liit nõuab toetusraha tagasi, kui Rail Balticu projekti ellu ei viida.

Riigikontrolli hinnangul ei ole tõenäoline, et juba saadud ning sihtotstarbeliselt kasutatud toetussummad nõutakse tagasi, kui täidetakse Euroopa Liiduga sõlmitud rahastamislepete eesmärged ja tingimused. Kui riik soovib ilma mõjuva põhjuseta projektist loobuda, siis võib olla tegemist lepingu rikkumisega, mille korral võib kaasneda nõue maksta juba saadud ning kasutatud toetused tagasi.

¹ [Riigikontrolli ülevaade Eesti, Leedu ja Läti valitsuse Rail Balticu raudteeühenduse arendamise kokkuleppe kohta](#)

Riik on aastani 2020 võtnud ELiga sõlmitud rahastamislepetega Rail Balticu projekti elluviimiseks kohustusi 225,06 miljoni euro ulatuses. Kohustust on võimalik rahastada ELi toetusest 185 miljoni euro ulatuses. Ülejäänud raha on omafinantseering riigieelarvest (38,36 miljonit) ja Tallinna linna eelarvest (1,73 miljonit).

Riigikontroll pole auditeerinud Euroopa Liiduga sõlmitud rahastamislepetest tulenevate kohustuste täitmist.

3. Kas Eesti Vabariik on valmis astuma samme, et Priit Humala, Karli Lamboti, Illimar Pauli ja Raul Vibo kriitika tõseks osutumise korral Rail Balticu projekt ümber teha, et muuta see sotsiaalmajanduslikult tasuvaks ja ELi kaasrahastamise nõuetele vastavaks?

Riigikontroll ei ole pädev sellele küsimusele vastama. Vt ka vastust küsimusele nr 1.

Rail Balticu projekti koordinaatoriks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. ELi kaasrahastamise nõuetele vastavust hindab INEA², kes kontrollib rahastustaotlusi ja sõlmib rahastamislepped. Rahandusministeeriumi ülesandeks on tagada Euroopa Liidu toetuste ja välisabi nõuetekohane finantsjuhtimine ja kulude tõendamine Euroopa Komisjonile ning välisabi andjale.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Kaire Kuldpere
Kaire.Kuldpere@riigikontroll.ee

² Euroopa Liidu Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusamet.